

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De jurispatronatus eformatione, seu prima acquisitione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

PARAGRAPHVS II.

De jurispatron. efformatione,
seu prima acquisitione.

Questio 29. In patronatus unde, & qualiter ortum seu intro ductum ?

Respondeo : attento primitiva Ecclesie usu, fundatio vel dotatio Ecclesiarum seu prebendarum jus istiusmodi non gignebat; cum hæc omnia fierent ex solo impulsu pietatis, & amore religionis propagandæ & conservandæ. C. de Luc. de jure. in sum. n. 3. Quin & SS. canonibus cautum, ut beneficii seu Ecclesie fundator dotatove nullam hinc potestatem consequeretur. *Can. moverint* 10. q. 1. non solum quod ad dispositionem, sed etiam quod ad honorem professionis præter illum, qui Christi fidelibus indifferenter exhibetur. Argumento *c. pia mentis* ab. q. 7. Lot. l. 3. q. 3. n. 3. frigescente deinde charitate, ex prudente Ecclesie consilio ad alliciendos fideles laicos ad Ecclesias fundandas & dotandas, per viam gratiæ & privilegiæ inductum, indultumque iis jus patronatus honorifici per speciem protectionis & defensionis (quæ aliis advocacionis titulo veniebat) Ecclesiarum seu beneficiorum, maxime ab alienationibus rerum & reddituum in eas a se collocatorum. *c. filius*, 16. q. 7. C. Luca. *cit. num. 3.* Lott. *loc. cit. n. 5.* Mox etiam gratitudinis ergo concessum, ut patrono ejusve filiiis vergentibus ad egestatem ab Ecclesia de alimentis prospiceretur. *Can. quicumque*, 16. q. 7. ad exemplum patroni, qui in casu egestatis potest a suo liberto alimenta consequi. Lott. juxta *l. alimenta*, de libert. num. 6. & 7. Præterea ex Toletan. concil. 9. inductum, ut quamdiu viverent ipsimet fundatores, eis permitteretur, etiam offerre rectores idoneos Episcopis, per eos ordinandos & promovendos. *Can. decurrimus*, eadem causa. 16. q. 7. Lott. num. 8. SS. Canonibus interim necdum agnoscentibus facultatem ullam seu potestatem hoc ipsum jus offerendi (quod hodie jus præsentandi vocamus) trans ferendi de persona fundatoris in successores seu inter vivos, seu in ultima voluntate, Lott. num. 9. juxta Archid. in *c. hortatur*, d. 71. num. 2. Denique dum exinde fundatores confuissent in fundationis limine hanc legem adjicere, ut sibi alterive à se designato jus tale offerendi seu præsentandi unâ cum aliis prærogativis advocatiæ, honoris, alimentorum, præservaretur; Pontifices rati id minime eis invidendum, ut passim invitarentur tam clerici, quàm laici ad fundandas Ecclesias, jus generaliter iis concessere, adjectâ insuper permissione idem jus in alios transferendi; ac ita usureceptum est, ut modò non sit jus amplius extraordinarium & exorbitans, sed commune & ordinarium, ut satis ostendit totus iste de jurep. titulus in jure *Can. Lott. à num. 14.* Unde qui patronatum præterdit in Ecclesia, & si dicatur niti contra juris communis præsumptionem, secundum quod omnia beneficia præsumuntur libera; non tamen contra jus ipsum; cum potius sit secundum illud: aliud enim est aliquid refragari juris præsumptioni, aliud juri ipsi, ut Covar. *var. resol. l. 1. c. 17.* Lott. num. 20. & 21. de hac jurispat. introductione, processu, & incrementis vide Beroum in *rub. de judicis* num. 57. quem citat Lott. *cit. num. 21.* Atque ex his videtur, prærogativam illam jurispatro. unice prove-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

nire & dependere à concessione Ecclesie, & differre ab aliis prærogativis, quòd radix illius & fundamentum sit gratitudo juxta dicta superius.

Questio 30. Quot modis nascatur, seu primò acquiratur jus. intellige quòd ad proprietatem, de acquirenda enim illius, quasi possessione quæretur infra, ubi de probatione juris.

Respondeo : ad duplicem generalem speciem restringi jurispat. novam seu primam efformationem seu acquisitionem, nempe ad illam, quæ dicitur de jure communi; & alteram, quæ dicitur de jure singulari, seu mero privilegio. C. Luc. in sum. de jurep. num. 11. ad posteriorem reducuntur modi acquirendi patronatum consuetudine & præscriptione. Prioris speciei, nimirum acquirendi illum ex juris communis dispositione, tres sunt modi: videlicet ex fundatione seu concessione fundi pro Ecclesia ædificanda, ex illius ædificatione, ex dotatione, seu assignatione reddituum sufficiente ad necessaria ministrorum seu rectoris beneficii, & luminaria &c. Corrad. l. 4. c. 4. nu. 27. Lott. l. 2. q. 8. num. 1. Less. l. 2. de just. c. 34. n. 22. cum communi juxta gl. in *c. pia mentis*, 17. q. 7. & Trid. *sess. 25. c. 9.* per hæc enim tria deducitur Ecclesia seu beneficium de non esse ad esse, ut Innoc. in *rub. de jurep. num. 2.* & his tribus constringitur tota activitas juris communis, ut videlicet concessio jurispat. ex quavis alia causa facta nullatenus possit referri ad ipsum jus commune, sed ad merum & nudum privilegium. Lott. num. 3. & 4. Porro hi modi disjunctive seu discretive ac singulariter ad dictam acquisitionem sufficiunt; non verò cumulativè requiruntur; veluti si quis vel dederit fundum, vel construxerit, vel dotaverit, efficiatur patronus C. de Luca *loc. cit. num. 14.* Corrad. *loc. cit. num. 2.* Barb. *cit. l. 3. juris Eccles. c. 13. num. 25.*

Questio 31. Qualiter ex dictis causis pluribus simul acquiratur patronatus ?

Respondeo : sicut unus solus esse potest patronus Ecclesie, si idem omnia tria præstitit, ita & plures simul esse possunt patroni, ut dum unus fundavit, alter extruxit, tertius dotavit, jurep. utpote individuo, pertinente tunc ad omnes in solidum. Bassa. n. 1. to. 2. pag. 109. Pirh. n. 8. de Luca. *loc. cit.* Proceditque id ipsum, fiuntque omnes in hoc casu æqualiter patroni jure comunione, non attendens inæquali concursu, quia stante juris individuitate, ille, qui plus erogat, sibi præjudicare dicitur, & consensum dare, ut sibi æqualis socius fiat, qui minus erogat, Card. de Luca *ibid. num. 15.* Imò si plures simul darent fundum, omnes erunt patroni in solidum cum construente & dotante. Pirh. *loc. cit.* Corrad. *loc. cit.* citans Vivian. l. 2. c. 2. num. 1. ita tamen ut istorum concurrentium ad donationem fundi non censeatur, nisi unum suffragium ad præsentandum respectu construents vel dotantis. Idem è contra esse videtur, dum plures concurrunt ad constructionem vel constituendam dorem.

2. Ex his deducitur primò: si clericus (idem videtur de laico) de pecunia propria construat Ecclesiam in fundo Ecclesie, & clerico, & Ecclesie acquiri juspatrona. Bassa. *loc. cit. pag. 109. num. 2.* Secundò : si ex pecunia Ecclesie coemptus est fundus, & facta constructio, licet non ejus nomine, Ecclesie tamen acquiratur patronatus.

B 2

Bass.

Barb. *ibid.* Tertiò: si unus materiam ad construendam Ecclesiam, alter gratis operas ponit, ut faber, aut solvit ponenti, ambo erunt patroni, si de hoc cum auctoritate Episcopi convenerint, aliàs non; sed erit solus ille, qui materiam posuit. Barb. *ibid.* pag. 109. num. 2. Quartò: si laicus Capellam in ecclesia construat, vel dotet, non acquiritur illi soli juspatr. sed simul Ecclesie; quia Ecclesia fundum dat seu concedit juxta Bassam *cit.* pag. 110. citantem pro hoc Abb. in c. ad audientiam. de Eccles. adif. & Sylv. v. juspatr. n. 2. Garc. p. 5. c. 9. n. 40. Secus esset, si faciens Capellam in Ecclesia, solveret aliquid Ecclesie pro fundo; tunc enim Ecclesia dici non posset ponere fundum; cum illi solvatur pretium pro illo. Garc. *ibid.* n. 42. citans Gonz. gl. 10. num. 15. Nihilominus de consuetudine, ut Card. Luca *loc. cit.* num. 15. Garc. num. 41. Roch. q. 7. v. dotavit. &c. denegatur hoc jus ipsimet Ecclesie etiam gratis alicui privato solum & situm concedenti; quia non per hoc efficitur compatrona, nisi aliter caveatur.

Questio 32. An etiam ex fidei commissio fidei commissarius acquiratur juspatr.

Respondeo affirmative; non enim iis solum conceditur reservari jus hoc, à quibus liberalitus in ecclesiam diffuit, sed etiam iis, qui quasi ex fidei commissio ejus liberalitatis actum consumerent & effectuarent. Quod pariter habet in se juris rationem; quippe ex fidei commissio manumittendi libertus fit, non roganti, juxta §. qui autem. de instit. de sing. reb. per fidei commiss. relic. Lott. l. 2. q. 3. n. 16. & 17.

Questio 33. An igitur ex predictis causis acquiratur juspatr. in Ecclesia regulari?

Respondeo: non acquiri illud in ordine ad effectum juris presentandi, vel nominandi prælatum illius, aut alium superiorem in ea absque privilegio Apostolico in limine foundationis & dotationis. Corrad. *pr. benef.* l. 4. c. 4. num. 30. & 37. Card. de Luc. *loc. cit.* n. 24. Castrop. *cit.* p. 2. n. 4. Lott. l. 2. q. 6. n. 65. quia in tali ecclesia prælatus debet eligi, non presentari. c. 1. de Elect. Unde jam vi solius consuetudinis, etiam immemorialis patronus laicus nequit acquirere jus presentandi prælatum, seu Rectorem in ecclesia conventuali (sumitur hic ecclesia conventualis larè præterquam quæ ecclesia collegiata, sive regulari, cum aliàs strictè ac propriè solè ecclesie Religiosorum appellentur conventuales, quæ habent conventum regularem. Pirh. *h. t.* n. 34.) absque concessione Papæ; quod ipsum tamen patrono ecclesiastico concedere potest Episcopus juxta Pirh. *loc. cit.* sed & patronus, etiam laicus potest in foundatione per pactum seu conditionem appositam cum auctoritate & consensu episcopi, seu acceptatione ecclesie reservare sibi jus nominandi, seu presentandi prælatum, etiam in ecclesia conventuali secundum Pirh. qui pro hoc citat Barb. in c. nobis. h. t. Acquiritur autem in dicta ecclesia juspatr. quò ad jura honorifica, aliàsque patronales præminentias; Item quò ad jus presentandi in ecclesiis inferioribus ei annexis; cum sola prohibitio cadat in ecclesia conventuali. Card. Luc. *loc. cit.* Lott. n. 66. Uti & reservari & acquiri potest patronatus in beneficiis intra illam existentibus ex eorum dotatione. Corrad. *loc. cit.*

Questio 34. An igitur etiam in altari jam ab alio extructo possit in abstracto fundari nova Capellania, & in ea ratione hujus foundationis, seu dotationis reservari patronatus.

Respondeo affirmative. Barb. *loc. cit.* n. 37. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 5. a. 15. Roch. v. dotavit. nu. 1. juxta decif. Rota, in Gerund. jurispatr. 22. April. 1622.

Questio 35. Num acquiratur juspatr. ei, qui fundavit, vel construxit, vel dotavit, dum is expressè illud sibi non reservavit in foundatione, dotatione; sive non dixit, se velle esse patronum, seu eà intentione se fundare, dotare, &c.

Respondeo affirmative: Castrop. *cit.* p. 2. num. 4. Card. de Luca, *loc. cit.* nu. 17. Garc. p. 5. c. 9. n. 62. Corrad. *loc. cit.* n. 29. dicens esse conclusionem receptissimam. Lott. l. 2. q. 7. num. 4. dicens esse verissimam, ac citans Lamb. l. 1. q. 2. a. 4. n. 1. Azor. p. 2. c. 19. q. 9. Roch. de juspatr. v. Ecclesiam fundavit. n. 12. pluresque alios, & plures Rotæ decif. contra Paulum de Citadinis in tr. de juspatr. p. 3. causa 2. n. 13. non enim est ad hoc necessaria reservatio expressa illius, sed sufficit tacita; cum ministerio juris, seu ipso jure quærat illi patronatus. Lott. & Castrop. *l. cit.* juxta c. nobis. h. t. Nisi tamen ipse fundator aut dotator expressè id remisisset (sicuti fundans ecclesiam potest illud in totum, vel pro parte remittere, & limitatè illud inducere in præjudicium hæredum vel descendantium. c. 1. h. t. in 6. Garc. *loc. cit.* num. 63. citans Lamb. l. 1. q. 2. a. 4. Roch. &c.) aut si non fecisset; in eo tamen verisimur casu, in quo non posset præsumi ab eo reservatum. Corrad. *cit.* num. 29. C. de Luc. *cit.* n. 17. Qualis præsumptio inter alias vehementior est, si statim à primæva beneficii erectione fundator passus sit beneficium provideri sine aliqua sui presentatione. Lott. *cit.* q. 7. num. 11. Lamb. *cit.* a. 4. n. 19. Uti e contra, si mox ab erectione beneficii episcopus non nisi ad ejus presentationem providerit, satis intelligitur per hoc declaratè voluntas fundatoris, sibi tale jus reservandi, etiam de consensu episcopi; observantia siquidem illico subsequuta bene indicat, quid gestum juxta l. fide interpretatione. ff. de ll. Lott. *l. cit.* Sumiturque etiam conjectura satis manifesta ex verbis fundatoris: si nimirum professus fuisset in ipsomet actu, moveri se intentu elemosynæ aut spei retributionis æternæ; cum cause istæ videantur directè adversari animo acquirendi patronatum. Lott. n. 12. citans Cresc. de jurep. decif. 1. n. 3. & Rotam decif. 564. p. 4. recent. n. 7. ac dicens, in eo casu cessare omnem controversiam. Insufficiens tamen videtur ratio præsumendi, fundatorem noluisse hoc jus sibi reservare, quòd generosioris & liberalioris animi erga Deum, majorisque sit meriti, fundare aut dotare ecclesiam, relicta ecclesia in libertate sua, nullo sibi reservato patronatu, & absque omni etiam nominis proprii vel armorum sive insigniù apollitione juxta exemplum Constantini M. qui, ut Baron. *ad an.* 324. n. 116. nulli in tot celebribus roto ferè orbe à te erectis basilicis & memoriis sui nominis memoratè titulū inculpasse reperitur. De cetero in dubio ceterum fundator sibi reservasse patronatū hac validà urgente conjecturà ductà ab eo, quòd comuniter & ut plurimum sic fieri est consuetum. Lott. *cit.* *quest.* 7. num. 6. citans Decianum.

num *conf.* 280. num. 3. Menoch. *conf.* 10. num. 7. Atque ex his patet, majorem esse vim expressæ reservationis patronatus, quàm tacitæ & subintelle-ctæ; non quidem ad effectum producendi juspatr. sed ad effectum ostendendi voluntatem illam; ubi enim expressè reservatus non est patronatus, hinc inde contrariæ incurrunt juris præsumptiones, quibus nec opus, nec locus est, dum dicta voluntas clarè exprimitur. Lott. *ibid.* n. 5.

Questio 36. An, & qualiter ad hoc, ut juspatr. acquiratur ex fundatione, constructione, aut dotatione, requiratur consensus Ordinarii?

1. **R**espondeo ad primum: dictum consensum omnino & necessariò ad hoc requiri, ut colligitur ex *c. nobis. h. r.* Card. Luca. *in sum.* n. 16. Cort. l. 4. c. 5. n. 24. Castrop. *loc. cit.* n. 8. Garc. *loc. cit.* n. 71. Azor. l. *cit.* q. 7. Barb. *de potest. Episcopi* 3. p. alleg. 70. n. 20. Lott. l. 2. q. 7. n. 2. ubi etiam, quòd sicut causa efficiens erectionis beneficii est Episcopus, ita etiam Episcopi auctoritas dicitur causa efficiens reservationis juris, in beneficio, quatenus, dum erigitur beneficium, approbat leges in erectionis limine adjectas, si inter illas reperitur reservatio patronatus. Et certè sicut sine superioris potestate edificari non potest Ecclesia, ita nec servituti patroni subjici; Castrop. l. *cit.* Sed neque sufficit consilium Episcopi de erigendo beneficio jurispatr. neque etiam petitio consensùs Episcopi. Corrad. l. *cit.* n. 20. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 9. a. 2. n. 131.

2. Respondeo ad secundum: potest hic consensus præcedere aut subsequi, nullaque est necessitas, ut in ipso actu constructionis vel dotationis actu interveniat. Card. de Luc. l. *cit.* n. 22. Castrop. l. *cit.* n. 8. citans Ricc. *resol.* 123. Barb. *ubi ante.* num. 2. Garc. *loc. cit.* n. 72. quia si ex post facto (ut si templum sine consensu suo edificatum Episcopus postea acceptet, & consecrari jubeat) interveniat, retrahitur, & est juri conformis, Castrop. l. *cit.* Quin etiam post fundatoris mortem accedere potest; cum mortui successor non possit actum retractare, adeoque nullus ejus novus consensus ad dicti actus revalidationem est necessarius. Card. de Luc. *loc. cit.* n. 22. Neque etiam opus est, ut de illo consensu Episcopi expressè constet; cum tacitus ac virtualis seu implicitus sufficiat, qui deducitur ab admissione præsentationum ac subsecutis institutionibus, & admisso exercitio aliorum actuum patronalium. Card. de Luc. *ibidem.* Prout etiam sufficit præsumptus deductus à longa observantia & adminiculis. Card. de Luc. *ibid.* v. g. ex fundatione Capellæ cum insignibus & armis, & ex superioris visitatione. Castrop. *loc. cit.* n. 8. Barb. *loc. cit.* n. 22. Garc. n. 74. vel ex eo, quòd Ecclesia jam diu habet campanam, altaria, & his similia; præsumitur enim tunc auctoritate Episcopi constructa. Pirh. n. 11. ex Menoch. *de præsumpt.* l. 3. *præsumpt.* 90. n. 15. Porro hoc ipso, quòd Episcopus consenserit in fundationem vel ædificationem Ecclesiæ, consensisse etiam videtur in juspatr. exinde quarendum fundatori, nisi is illud expressè sibi non reservasset; cum posito isto consensu Episcopi in ædificationem, jam jus ipsum concedat ædificanti juspatr. Et sic resolvit Rota *in immolen. jurispr.* 18. *Novemb.* 1578. apud Garc. *loc. cit.* n. 71. quòd cum regulariter non soleant Ecclesiæ edificari sine acquisitione jurispatr. & sic potestas dandi licentiam

P. Lauren. *Fori Benef.* Tom. II.

construendi Ecclesiam trahit secum tanquam ali- quid consecutivum potestatem consentiendi ac- quisitioni juris. & dicta potestas dandi licentiam ædificandi Ecclesiam videtur concedi ad finem, ut ædificans acquirat jus patronatus.

Questio 37. Quis hic veniat nomine Ordinarium potestatis auctorizare reservationem juris. sive cujus consensus requiratur ad acquirendum juspatr.

1. **R**espondeo: illum, qui jurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habet in illo loco, in quo erigitur beneficium; cum hic consensus sit actus jurisdictionis. Castrop. n. 9. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 2. a. 8. & Barb. *ubi ante.* nu. 23. & 30. sic Abbas aut Prior potens dare facultatem ædificandi Ecclesiam, potest etiam præstare auctoritatem, ut juspatr. obtineatur; quia ædificationem Ecclesiæ patronatus subsequitur. Castrop. n. 9. Garc. n. 71.

2. Patronatum reservare, seu reservationem illius auctorizare nequit consensu suo Vicarius generalis Episcopi ratione Vicariatus; sive non potest præstare consensum & auctoritatem ædificandæ Ecclesiæ, vel beneficio fundando; ut inde patronatus obtineatur; quia sicut conferre & instituere nequit beneficia; ita etiam non potest illis imponere dictam servitutem; requirit enim id speciale mandatum. Castrop. l. *cit.* Garc. n. 75. Lott. *loc. cit.* q. 7. n. 3.

3. Potest tamen hanc facultatem concedere Capitulum sede vacante; quia loco Episcopi succedit. Castrop. l. *cit.* Lamb. *loc. cit.* q. 2. a. 9. Garc. n. 79. Barb. n. 32.

4. Porro si Ordinarius noluerit præstare consensum, recurrendum est ad superiorem Antistitem, qui illum compellat. Abb. *in c. nullus. h. r.* Selva. p. 1. q. 6. num. 15. Azor. p. 2. l. 9. c. 3. q. 8. Lamb. *loc. cit.* q. 2. a. 16. & alii apud Castrop.

Questio 38. Dum Episcopus ipse vult fundare beneficium jurispatr. ad sui favorem reservando sibi juspatr. an adhuc opus alterius quàm Episcopi fundantis consensu?

Respondeo: in eo casu consentium illum requirendum ab alio, quàm Episcopo fundante, de cujus favore & interesse agitur, ut conditiones, pacta & reservationes in limine fundationis appositæ approbentur tanquam honestæ, possibiles, & compatibiles cum substantia jurispatr. Quare idem Episcopus sibi in his auctorizare nequit; cum partes & Judicis & fundatoris, examinando justitiam earum, sustinere nequeat. Corrad. l. 4. c. 5. n. 29. & 30. ubi etiam, quòd juxta praxin Curia, non tantum, ubi Archi-Episcopus est fundator; sed etiam, dum est Episcopus, pro hujusmodi assensu adiri debeat Papa, & non Metropolitanus.

Questio 39. In particulari qualiter, seu ex qua fundatione acquiratur juspatr.

Respondeo primò: fundare Ecclesiam dicitur propriè, qui dat seu assignat fundum suum, seu locum terræ, in quo Ecclesia construatur. Garc. *loc. cit.* n. 39. Pirh. n. 6.

2. Respondeo secundò: non quilibet fundi donatio tribuit juspatr. sed necessarium est; ut totum dominium transferatur. Barb. *loc. cit.* num. 28. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 2. a. 2. n. 1 & 2. & Masfobr. *in prax. habendi concurs. prælat.* 7. *dnb.* 18.

3. Respondeo tertio: per talem solam assignationem non quaritur statim juspat. sed tum demum, dum subsecuta est constructio & dotatio, vel ab ipso fundatore, vel ab aliis; cum nemo dici possit patronus Ecclesie, quae non est, & forte nec futura est. *Garc. n. 44. citans Roch. v. fundatio. q. 2. n. 3. Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. d. 1. n. 16. Pirh. n. 8. Argumento c. ad audientiam. de Eccl. adif. Juxta eundem tamen Garciam n. 45. & 46. si Ecclesia vel Capella cepta jam est aedificari, v. g. quia jam primus lapis cum consensu Ordinarii positus est, videtur fundatori jam acquiri juspat. etiam ante perfectionem aedificii, etsi quoad exercitium id ei non comperat, donec fuerit perfecta Ecclesia; eod quod licet tale aedificium inceptum dici adhuc non possit Ecclesia vel Capella proprie, ex quo tamen cum auctoritate Ordinarii est inceptum, est locus pius & religiosus, maxime si ibi est fixa crux juxta Durand. *derivibus. l. 1. c. 2. n. 7. & sic in illo cadit juspat. Nihilominus docet Lott. l. 2. q. 14. n. 1. & seq. illico & ab eo momento incipere juspat. quo quis de consensu Episcopi valide se obligavit fundare, construere vel dotare beneficium sub reservatione patronatus, etiam si adhuc id executioni minime demandatum sit; ita ut nec exinde possit poenitere, sed valeat ad implementum. citat pro hoc Lamb. l. 1. p. 1. q. 4. d. 10. n. 4. destinatio enim illa sub obligatione efficaci habetur pro actu perfecto & consummato ad effectum consequendi privilegia juris, ut dicitur in simili de fundo destinato in dotem; is enim etiam ante matrimonium consequitur privilegia fundi dotalis. l. 4. ff. de fundo dotali, quod provenit ex vi precedentis desponsationis, atque ita virtute actus ex sola destinantis contraria voluntate non resolubilis, ut Felin. in c. cum adeo. de rescrip. n. 2. Porro id intelligitur de acquisitione jurispat. adaequate ad subjectum; ita ut per dictam destinationem jam dicatur patronus, & locum ejus occupare nequeat alter, possitque ex tunc constituere procuratorem ad praesentandum. Lott. *ibid. n. 4. Quamvis, ut dictum, patronatus exercitium non habeat circa tres fructus illius, nimirum praesentationem, alimenta, & honorificentiam; cum aliud sit facere, aliud se promittere facturum, & in his, quae a facto pendent, nihil operetur destinatio, adeoque ei minime per talem destinationem sit jus quaesitum ad exercitium. Lott. num. 5. & seq.***

Questio 40. Qualiter acquiratur juspat. ex aedificatione?

1. Respondeo primo: non acquiri illud aedificantem, dum is suis sumptibus quidem aedificat Ecclesiam vel Capellam; cum protestatione tamen recuperandi expensas ab Ecclesia ipsa; sed Ecclesia. *Barb. n. 30. citans Monet. Gonz. & c. Item non acquiritur ex constructione (idem est de fundatione, & dotatione) non voluntaria, sed facta necessitate, necessitate excludente omnem libertatem. Corrad. l. 4. c. 6. n. 43. Barb. num. 31. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 4. d. 7. & plures Rotae decis. sic haeres gravatus a testatore ad fundandam construendamve Ecclesiam, si id sponte non implevit, sed coactus, & non nisi compulsus a iudice, non acquirat juspat. cum id nimis adversetur intentioni Canonum (quae fuit, ut laici allicerentur ad fundandas Ecclesias) si coactus fuerit fundatio vel constructio, & tamen acquireretur juspat. Corrad. *loc. cit.**

ex Lamb. *loc. cit.* Qui tamen exstruxit Ecclesiam voluntarie, etsi postea a iudice cogatur ad eandem dorandam, acquirat juspat. quia ab initio libere aedificando se huic oneri subjicit. *Pirh. n. 14.*

2. Respondeo: acquiritur quoque juspat. ex reparatione, seu reedificatione Ecclesiae penitus destructae, seu directae, ita ut nova consecratione egeat; secus si reaedificetur Ecclesia non penitus destructa. *Garc. cit. c. 9. n. 51. citans plures Rotae decis. Castrop. p. 2. n. 5. Barb. n. 32. citans Lamb. Roch. v. construxit. n. 12. Burfat. volu. 3. conf. 310. nu. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 10. Massob. ubi ante. dub. 22. num. 6. Ricc. Campanil. & c. Porro dum Clericus ex rebus beneficii sui aedificat Ecclesiam, acquirat quidem juspat. ad vitam suam, post mortem tamen illius pertinet ad Ecclesiam, ex cuius rebus aedificavit; nomine autem Ecclesiae, si haec collegiata non sit, acquiratur juspat. ipsi successori defuncti in beneficio; si autem Ecclesia sit collegiata, juspat. ad totum Collegium Clericorum spectat. *Pirh. loc. cit.**

3. Respondeo tertio: dum penitus destructa Ecclesia reaedificatur, prior patronus amittit juspat. ex sola extruptione ei ortum; si tamen per partes Ecclesia sit reaedificata, licet denique tota nova facta sit, primus instructor non desinit esse patronus; quia eadem Ecclesia esse censetur. *Pirh. l. cit. n. 8. citans Azor. dicta q. 10. & Gl. in c. quoniam h. v. fundatores. Quod si Ecclesia collapsa vel diruta ex eadem materia restauretur ab alio, verius esse ait, *Pirh. ibid.* priorem non manere patronum, licet eadem videatur esse Ecclesia & priori succedat; quia obligatio vel jus semel extinctum in repereunte nunquam amplius reviviscit, juxta l. qui res. ff. de solut.*

4. Respondeo quarto: ut acquiratur juspat. per reedificationem, requiritur consensus Episcopi in reedificationem, non secus ac in primam constructionem. *Pirh. loc. cit.* Porro aequum est, ut antequam Episcopus consentiat, ut alius Ecclesiam penitus dirutam reaedificet, antiquum patronum requirat, an ipse velit reaedificare, nec ne, ipsiisque aliis praeferat; cum ad illum, qui Ecclesiam adesse perduxit, id primo loco spectet. *Pirh. cit. num. 8.*

5. Respondeo denique: sed neque constructione, maxime si ea perfecta non sit, acquiratur juspat. nisi subsequatur dotatio; cum absque dotatione neque sit beneficium Ecclesiasticum, neque ministros ad officia & ministeria Ecclesiastica exercenda habere possit; ac proinde vanus interim erit talis patronatus & inutilis. *Castrop. cit. p. 2. n. 5. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 6. Unde etiam Episcopus nunquam consentire debet in aedificanda Ecclesia, quin prius aedificatorem obliget per instrumentum publicum ad dotandum; cum Ecclesia absque dote aedificari nequeat, c. nemo. de consecrat. d. 1. Castrop. *ibid.* Quod si absque dote aedificata fuerit, consecranda non est, nisi dotetur. *Gl. in c. cum scire. de consecr. Ecclesiarum.* Hanc autem dotem tenetur aedificator eo ipso, quod Ecclesiam aedificavit; si minus ejus heredes praestare, & ad id compelli possunt per Episcopum. *Castrop. ibidem. citans Barb. de potest. Episcopi. p. 2. alleg. 70. n. 4. & 29. Ricc. in praxi resol. 11. n. 6. Azor. p. 2. l. 9. c. 3. q. 7. Et si Episcopus permittit Ecclesiam fundari, consecrari absque dote, eam ipse dotare compellitur. Castrop. *ibidem.* Azor. & Barbos. *loc. cit.***

Questio 41. Andum quis construxit Ecclesiam in fundo alieno invito, vel inscio Domino, constructori acquiratur jus. an verò domino fundi?

Respondeo: acquiri constructori, non Domino, Et si hic propria auctoritate eam possit destruire vel occupare, si nondum sit consecrata (si enim est consecrata, non potest per Dominum fundi demoliri aut occupari, licet æstimatio fundi à constructore solvenda sit Domino. Abb. in cit. c. 1. de novi operis &c. n. ult.) per ædificationem enim Ecclesie Domino invito auferri non debet fundi sui dominium; cum, quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest. l. si non deber. ff. de reg. juris. Neque etiam cedit ædificio favore religionis; cum favor religionis tantus esse non debeat, ut ob illum, præjudicium alteri afferatur. c. 1. & 2. de operis novi nunciat. Pirh. n. 13. citans Canif. inc. quoniam h. t. n. 4. Quibus non obstat, quòd Dominus fundi ossa defuncti ab alio illata non possit propria auctoritate effodere. l. ossa. de relig. & sumpt. fun. id enim publicæ utilitatis causâ receptum est, ne cadavera jaceant insepulta. l. sunt persona. ff. eodem. Pirh. loc. cit. Porro potest Dominus fundi in fundo feudali, Vasallo etiam invito, ædificare Ecclesiam; cum & alienare eundem fundum possit eo invito, ita tamen ut æstimatio fundi Vasallo præstetur, vel aliud æquivalens feudum derur; non tamen id æquè permillum est Vasallo. Pirh. ibid. citans Canif. ubi ante. n. 5.

Questio 42. Qualiter acquiratur in patronatus dotatione?

Respondeo primò: non acquiritur, nisi Ecclesiam constructam vel construendam dotaverit quis sufficienter, hoc est, ut Castrop. loc. cit. n. 6. sufficientia bona præstiterit, ut in ea possint divina exerceri; si enim insufficientia bona dederit, non dotator, sed benefactor, ideoque nec patronus erit. c. filius. ib. q. 7. Castrop. loc. cit. Garc. cit. c. 9. n. 52. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 5. a. 2. Abb. Roch. & Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 70. n. 11. Idque procedit, etiam si Episcopus contulerit in hac insufficientis dotis assignatione; quia insufficienter dotans absolute non dotat. Garc. num. 53. Azor. & Castrop. ll. cit. contra Lamb. p. 1. l. 1. q. 6. a. 13. Qui tamen unà cum aliis ad dotandum concurrat, ita ut ex omnibus dos sufficienter assignata fuit, efficitur patronus; quia ratione communionis & societatis dotem sufficientem præstat. Abb. in c. ad audientiam. de edifice. Eccl. n. 4. Azor. & Castrop. ll. cit. Garc. n. 54. citans desuper S. Congreg. Concil. declar. Porro de sufficientia arbitrabitur Ordinarius. Garc. n. 52.

2. Respondeo secundò: sed neque acquiritur juspatr. ex simplici donatione, legato vel largitione bonorum, etiam dum hæc aliàs essent dos sufficienter; nisi forte hæc donatio fieret tacite pro dote; quia simpliciter donans vel legans videtur potius benefactor quàm dotator; & jura indulgent juspat. non benefactori, sed dotanti. Pirh. n. 10. Garc. n. 60. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 6. a. 1. Roch. v. dotavit. q. 6. Zechum de benef. c. 12. n. 12. & plures Rotæ decis. contra Menoch. de præsumpt. præsumpt. 90. n. 6. dicentem acquiri juspatr. ex dotatione.

3. Respondeo tertio: parum de cetero refert, num dotatio antecedit, an subsequatur Ecclesie constructionem ad hoc, ut patronatus obtineatur. Neque obstat, Ecclesiam adhuc non esse, quòd minus dotis capax non sit, quia capax est, non ut tunc ei acquiratur, sed ut acquiratur pro tempore, quo perfecte constructa sit, Castrop. loc. cit. n. 6. Quin & Ecclesia incepta statim capax est dotis, & sic dos assignata & donata ante positionem primi lapidis, statim post illius positionem ei acquiratur absque traditione. Garc. n. 48. Nec obstat, quòd Ecclesia construenda, quæ non est, non possit fieri donatio. c. Abbate. de re. judic. in 6. id namque non procedit in donatione causâ mortis (sicut & Ecclesia nondum exstructa potest hæres institui, & ei relinqui legatum. c. 3. de restam. ibid. Abb. n. 2.) quæ rectè potest fieri Ecclesie construendæ, non solum obligando se dotaturum & traditurum; sed etiam statim assignando & donando bona pro dote. Garc. nu. 49. & 50. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 5. a. 20. Roch. v. dotavit. q. 7. Quin & addit Lamb. apud Garc. Quòd si dos daretur in limine foundationis vel post, ante tamen consecrationem & etiam ante perfectionem ædificii, adhuc locum fore exercitio jurispat. ut præstetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quòd ad alia.

Questio 43. Num igitur etiam ex dotatione facta Ecclesia jam constructa & consecrata, dum esset sine dote, acquiratur jus patronatus.

Respondeo affirmativè: modò id fieret cum consensu Episcopi. Abb. inc. quoniam. h. r. n. 9. Roch. v. & dotavit. q. 2. & 3. Selva. p. 1. q. 5. n. 181. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 8. quos citant & sequuntur Garc. cit. c. 9. n. 55. Castrop. cit. p. 2. n. 7. quia talis absolute dotat Ecclesiam, & quidem dotatione maximè necessariâ, & dos subsecuta Ecclesie constructionem favore Ecclesie reputatur, ac si illius constructionem antecederet; quia retrahitur, ut dictum. Castrop. ibidem inquires: sic quoque videri definitum à Trid. sess. 14. c. 12. Neque obstat declarationes S. Congreg. (quas vide verboreus recitatas à Garc. n. 57. & 58.) utpote quæ loquantur de parochia erecta ob necessitatem populi, cui Ecclesia matrix tenetur providere, ita ut hæc provisio loco dotis liberalis computanda non sit; cum debita sit. Contrarium tamen sentientibus Gl. in c. pietatis. ibid. q. 7. & Felin. in c. cum venerabilis. de except. n. 37. Eò quòd Ecclesie consecrata nequeat imponi servitus; quod de servitute profana rebus sacris non imponenda, non verò de Ecclesiastica, & quidem de patronorum Ecclesie consensu imponendâ bene procedere, ait Castrop.

Questio 44. An, & qualiter ex augmento dotis acquiratur juspatr.

Respondeo: ex augmento secundum jus commune, sive vi juris communis non acquiritur patronatus; quia augens dotem non dotat, quia supponit Ecclesiam jam dotatam. Barb. cit. c. 12. n. 56. citans plures, uti & citata alleg. 70. n. 15. Gonz. gl. 18. n. 53. Ricc. in pr. resol. 150. Garc. loc. cit. n. 122. apud Castrop. loc. cit. contra Menoch. l. 3. cons. 241. n. 14. tenentem, acquiri juspatr. ex augmento dotis, quando Ecclesia pa-

rum habet, & non est commodè dotata. Et in id ipsum inclinare Abbatem & Lamb. ait Garc. n. 123. pro quo etiam facere videtur Trid. *sess.* 14. c. 12. sed intelligendum de jurep. acquisito in illo casu per privilegium Papæ, ait *ibid.* Garcias, Idque procedit etiam si ob hanc causam ex consensu Episcopi concedatur, cum Episcopus nequeat ob dotis augmentum hanc servitutem beneficis imponere, ut satis colligitur ex Trid. *sess.* 25. c. 9. Castrop. *cit.* n. 6. & apud illum Barb. l. c. n. 16. Addit Lott. l. 2. q. 8. n. 31. id adhuc procedere, qualecunq; & quodcunq; illud augmentum fuerit, nisi in totum dos deficiat vel sit perempta; tunc autè intelligi in totum defecisse, si ad eam quantitatem sit redacta, quæ propter suam exiguitatē prorsus sit incongrua; & tunc adhuc acquiri patronatum ex augmento etiam secundū juris intentionem; cum paria sint: non habere dotem, & habere planè incongruam & in sufficientem. Ita Lott. n. 32. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 6. n. 6. n. 7. Socin. l. 1. *conf.* 108. n. 4. *Et* hoc fortè voluit Menoch. & alii apud Garc. *cit.* c. 9. n. 132. de quibus paulò antè. In hoc tamen casu, ait idem Lott. n. 33. necessariam esse expressam declarationem dotantis sive augentis, quā declaret ea se contribuere in causam dotis seu augmenti dotis; eò quòd licèt fundans vel dotans Ecclesiam absque alia declaratione, sed simplici juris ministerio acquirat patronatum; ubi tamen versamur in accessione dotis per augmentum, nisi id exprimat, censetur facta ista augmentatio gratiā bene merendi seu benefaciendi simpliciter; non autem acquirendi patronatum stante præexistentiā beneficii semel dorati juxta Abb. p. 1. *conf.* 59. n. 2. Quare licet necesse non sit, ut dicat, se id facere, ut patronatum acquirat, est tamen necessarium ut dicat (vel saltem declaret sufficienter, uti fit, dum adhibet ad hanc largitionem consensum Episcopi, utpote quæ concludit ad mentem dotandi, & inde acquirendi patronatum Lott. n. 36.) se conferre ea in causam dotis, quæ expressio seu declaratio infert mentem acquirendi patronatum, & sic eam consequitur acquisitio juris. etsi hoc expressè non reservetur, modò non remittatur Lott. n. 34. & 37.

2. Verum limitat hanc ipsam doctrinam Lott. num. 43. dum ait, in hoc casu augmentationis dotis resultationem seu concessionem juris. adhuc referendam esse ad jus singulare, & ex privilegio Apostolico; nimirum Papæ tunc, dum augens declaravit, se ideo augere, ut patronatum acquirat, eo intuitu talem concessionem faciente, non verò ad jus commune & illius effectum, secundum quod ex solo augmento, qualecunq; & quodcunq; illud sit, juspat, non quaritur; & hoc voluisse Rotam *decis.* 457. p. 1. *divers.* num. 14. dum ait: tunc demum dici dotationem æquivalere jurisp. quando in totum Ecclesia dotatur; non quando dos solùm augetur. Porro qualiter nihilominus hoc privilegium, cui est respectivum beneficium laici in Ecclesiam, seu quod concessum est ex istiusmodi causa onerosa, differat à simplici privilegio, & qualiter non derogetur istiusmodi patronatibus, aut cadant sub reservationes Apostolicas per tale privilegium quæ sit ex justo augmento dotis, vide apud Lott. *cit.* q. 8. *fere per totum, maxime num.* 56. de quo infra, ubi de reservatione & abrogatione juris.

* *

Questio 45. An, & qualiter jusp. acquiratur ex privilegio?

1. Respond. primò: acquiri etiam jusp. potest, vel dorari Ecclesiam vel beneficium, ex privilegio, prout privilegium sumitur propriè, pro eo, quod conceditur per principem contra jus commune quasi lex privata. c. *Abbate. de verb. signif.* Lott. l. 2. q. 7. num. 20. & in corpus juris relatum non est; gratia siquidem qualiscunq; inclusa in corpore juris privilegium non dicitur. Lott. *ibid.* num. 21. sic conceditur ex privilegio mero, seu mera gratias; dum Papa concedit illud alicui de Ecclesia seu Christiana republica bene merito ex mero titulo lucrativo, & non ex causa onerosa. Corrad. *in pra. benef.* l. 4. c. 4. n. 36. Castrop. *cit.* p. 2. n. 10. Azor. l. o. c. i. q. 12. cum enim Papa liberam habeat in beneficiis administrationem, potest ob bonum Ecclesiæ hoc onus quibusdam beneficiis imponere: si enim fundantibus Ecclesiis patronatum concedit; cur non concedere poterit aliis de fide republicæ Christianæ bene meritis? Castrop. *ibid.* Unde jam quamvis Papa quandoque concedat patronatum, etiam ex vera & reali fundatione & dotatione, ut pluries in Curia observatum esse testatur Corrad. *ibid.* num. 37. v. g. Papa loco Ordinarii tanquam Ordinarius Ordinariorum tempore foundationis consensu suo reservatum à fundatore sibi jusp. autorizavit; non tamen ex eo dici potest talis concessio esse ex privilegio Papæ; Corrad. *ibid.* Secus tamen est, ubi etiam ipse fundator post fundatam à se in libertate Ecclesiam assequeretur à Papa jusp. illius; diceretur enim illud obtinere ex vero privilegio. Lott. l. 2. q. 7. num. 17. citans *decis.* Rotæ 564. num. 10. p. 4. *recent.* Nihilominus etiam esse potest, ut jusp. existat ex fundatione vel dotatione, & tamen ejus concessio sit ex privilegio; dum nimirum necesse est, ad Papam pro illius erectione & concessione recurri; utpote sine cujus speciali consensu ea concessio fieri nequit, uti contingit v. g. in beneficio regulari, in ordine ad effectum præstanti prælatum in Ecclesia conventuali juxta c. *et enim.* 16. q. 1. & gl. & dd. communiter in c. *nobis h. t.* Corrad. *cit.* num. 37. quia tamen tale privilegium à fundatore & dotatione dependet & ei connexum est, non dicitur merè gratiosum. Corrad. *ibid.* ex Puteo *de iur.* 569. n. 1.

2. similiter ex privilegio non mero conceditur patronatus, dum conceditur à Papa ob augmentum dotis; dum nimirum augmentum illud accedit ad medietatem veri valoris, ut Lott. *cit.* q. 8. num. 59. sed ex causa onerosa. In genere autem ad hoc, ut privilegium sit ex causa onerosa, spectari debet, an illud, quod expensum fuit, æquivaleret concessioni; quia ubi non æquivaleret concessio, ipsa judicari debet potius gratiosa, quam onerosa. Barb. *cit.* c. 12. n. 65. citans de super *decis.* Rotæ.

3. Porro patronatus concessus cum clausula, *si esset ex fundatione*; non excludit privilegium. Corrad. l. 2. c. 15. num. 141. Ac denique observandum, ut privilegium, per quod conceditur alicui jusp. à Papa, sit ratum & firmum, necesse esse, ut addatur clausula, saltem in genere, derogatoria Tridentini, utpote per quod istiusmodi privilegia prohibentur & sublata sunt, de quo paulò post: Purb. *cit.* num. 12. citans Azor. Castrop.

loc. cit.

Questio

Questio. 46. Num simile privilegium concedere possit Episcopus?

Respondeo: patronatus tam ex privilegio taliter, quam ex dicta causa operosa augmenti dotis concedi nequit per Episcopum, aliòve praelatos Papà inferiores, juxta c. 2. de reb. Eccl. non alienand. Corrad. l. 4. c. 5. n. 24. Lott. loc. cit. n. 18. q. ult. Pirh. n. 12. Castrop. cit. n. 10. citans Barbof. ubi supr. alleg. 70. n. 25. & Abb. volum. 2. conf. 106. n. 4. Garc. cit. 6. n. 128. citans Lamb. item declar. S. Congreg. concil. de 2. April. 1573. super c. 9. sess. 25. quæ sic habet: *Jus patr. ex privilegio Episcopi concessum, in cujus pacifica possessione existerint prateni patroni per annos 140. non prodest; cum enim constet de titulo ex privilegio invalido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem &c.* Nequit enim Episcopus gravare beneficia & servituti patronatus subijcere. Castrop. quod efficacius procedit spectato jure novo. Trid. l. c. Unde licet permissum sit Episcopo, beneficium liberum unire beneficio juris patr. in casu permissa sibi unionis in genere; hoc tamen rahi non potest in consequentiam facultatis concedendi patronatum in beneficio libero; quia hoc est reducere beneficium liberum in servitutem; illud verò est extinguere essentiam beneficii, constituendo illud tanquam prædium alterius beneficii, cui unitur. Lott. l. c. n. 18. juxta decis. Rot. 222. n. 2. p. 2. recent. vide eundem de hoc l. 1. q. 28. n. 268.

Questio. 47. An, & qualiter jus patr. acquiri possit per prescriptionem?

Respondeo primò: si sermo sit de Ecclesia collegiata & cathedrali (idem est de Ecclesia regulari conventuali) spectato jure communi, jus patr. à laico, etiam si is eam fundarit, præscribi nequit quò ad præsentationem Rectoris seu Prælati illius; quia hic jure communi non nisi per electionem constituendus est; Castrop. cit. p. 2. n. 12. citans Azor. p. 2. c. 19. q. 11. Barb. p. 3. de potest. Ep. alleg. 70. n. 19. Jo. And. in c. querelam de elect. in 6. Covar. &c. Quòd si autem juri isti communi, quo rector talis Ecclesiæ non nisi per electionem constituendus est, derogatum sit, sicut ei derogatum testatur Castrop. in Hispania, Gallia, Belgio, fundans Ecclesiam collegiatam obtinebit jus præsentandi in ea Rectorem. Castrop. ibid. & quò ad præsentem quæstionem pari forte venit cum aliis Ecclesiis. Unde

2. Respondeo secundò. Si sermo est de Ecclesiis aliis, vel etiam de dictis collegiatis, in quibus derogatum electioni aliòve beneficii, etiam dum constat dictas Ecclesias & beneficia subjecta non fuisse, sed nata in statu libertatis, præscribi potest à laico jus patr. Laym. ad c. querelam de Elect. n. 4. Castrop. loc. cit. n. 11. & A. A. ab eo paulò ante cit. Lott. l. 2. q. 7. n. 29. & seq. citans Federic. de fenis conf. 234. n. 1. Paul. de Citadin. tr. de jure patr. p. 3. caus. 5.

3. Ad hanc autem prescriptionem requiruntur 40. anni cum titulo, vel immemorialis sine titulo. Castrop. nu. 12. citans Covar. hæc enim præscriptio nequit esse sine titulo aliquo vero vel ficto; aliàs possidens malà fide possideret, ad eoque nunquam præscriberet; sed hic titulus si verus est, debet esse ex fundatione, vel dotatione, vel ex privilegio: præsumi autem & prætendi nequit ex fundatione, adeoque nec prætendi acquisitio juris patr. ex jure communi, dum supponitur seu constat, Ecclesiam fuisse liberam (prescriptionis enim vis consistit in præsumptione, qua quantum

cunque sit à lege approbata, cedit continud veritati, ubi ea apparet. Lott. loc. cit. n. 32. Unde evadit ridiculum, & manifestam importat implicantiam, asserere beneficium ab immemoriali esse patronatum, & constituere initium illius in libertate, seu constare de ejus libertate, non secus ac eandem mulierem admittere eodem tempore & viduam & nuptam. Lott. à n. 31. ad 38.) ergo debet esse & prætendi titulus ex privilegio. Jam autem etsi hoc privilegium ex sola quasi possessione præscribentis præsumi non possit; cum potius præsumi debeat beneficium liberum c. omnes Basilica. 16. q. 7. c. venerabilis de except. Possessio tamen immemorialis etiam hunc titulum privilegii facit præsumere, sive nil vetat, quòd minùs allegari tunc possit privilegium apostolicum. Lott. n. 34. juxta c. 1. de præscrip. in 6. & loco probati tituli habetur juxta c. super quibusdam de verbor. signif. & l. hoc jure. ff. de aqua quotidiana & est. Unde & ipsa immemorialis æquiparatur quadragenariæ cum titulo. Lott. ibid. ex Gomar.

4. Dum verò non constaret de initio beneficii, num illud in statu potius libertatis, quam servitutis fuisset erectum, jam etiam vi immemorialis prætendi & allegari posset titulus ex fundatione, dotatione &c; adeoque acquisitio patronatus esse ex jure communi, seu probari posset patronatus ex prescriptione, relatà etiam ejus vi ad causam fundationis vel dotationis. Lott. n. 42. ex Puteo. l. 1. decis. 106. n. 4. Porrò non intelligitur jus patr. acquisitum vi prescriptionis; sed quia ex tali tempore immemoriali præsumitur titulus (juxta quòd dictum aliàs de jure decimandi,) & hoc est, quòd dicta immemorialitas vel centenaria habeat vim tituli, seu inducat titulum. Lott. n. 56. & seq. Dum autem dicitur: immemorialis aut centenaria; non ponuntur ut diversa; quia dum non constat de initio contrario, centenaria ipsa concludit ad immemorialem. Lott. n. 59. qui etiam n. 62. existimat, respectu adeò diuturna, nimirum centenaria prescriptionis 9. aut etiam 10. vel 11. menses videri dies paucissimos; quorum proinde defectus æstimandus non sit, quemadmodum aliàs in prescriptione breviorè 30. aut 40. annorum, utpote odiosa, requiritur etiam novissimus dies, ita ut si hic deficiat, præscriptio sit imperfecta, & non præscribatur. citat. Paril. conf. 32. n. 6. vol. 3. &c.

5. Respondeo tertio: si sermo est de Ecclesia subjecta servituti patronatus, jus patr. præscribi potest à laicis; quia jam non contra Ecclesiam; sed adversus alium laicum præscribitur. Azor. loc. cit. q. 11. Covar. reg. possessor mala fidei p. 2. ff. 10. n. 8. quos citat & sequitur Castrop. n. 12. dicens esse communem. Ad hanc prescriptionem Azor loc. cit. & Covar. loc. cit. citans pro hoc Corneum, Decium, Alexan. Lamb. Bald. &c. quadragenariam quasi possessionem requirunt, absque titulo tamen; eò quòd mutatio patronatus ex prima in aliam personam Ecclesiæ potest præjudicare; cum cadere posset in personam suspectam & Ecclesiæ minùs gratam: sufficere verò decennalem, aut inter absentes vicennalem, tenent Roch. v. ipse q. 30. n. 86. Jo. And. in c. unicum. h. r. in 6. Goffred. q. 18. quos refert, & sequitur Castrop; eò quòd dicta mutatio dici non possit esse contra Ecclesiam; cum æquè pro, quam contra Ecclesiam succedere possit, adeoque sufficere ad hanc prescriptionem tempus, quòd ad alias prescriptiones contra laicos sufficit. Verùm hæc, ut idem Castrop. jungit n. 13. spectato jure antiquo; cum attento Trid. sess. 14. c. 12. & sess. 25. c. 9. absolute omnes patrona-

tus acquisiti aliter, quàm ex fundatione (cujus nomine etiam venit constructio. Gonz. gl. 18. n. 52.) vel dotatione Ecclesie, vel ex præscriptione immemoriali, seu quoties præscriptio non est talis, ut titulus verus fundationis allegari valeat, sublatis sint Card. de Luca in sum. de jurepatr. n. 9. Gonz. loc. cit. n. 57. Lott. cit. q. 7. n. 30.

PARAGRAPHVS III.

De iurispatr. jam constituti in alios translatione.

Questio 48. Quot modis juspatr. ab uno in alium transferri possit.

Respondeo quatuor: nimirum successione, sive jure hæreditario, vel ex testamento, donatione, permutatione, venditione, Gl in c. pie mentis. 16. q. 7. Castrop. cit. tr. 13. d. 2. p. 4. n. 1. Barb. de pot. Ep. alleg. 71. n. 1. Azor. p. 2. l. 6. c. 20. q. 4. Pirh. n. 44. ad h. t. Corrad. pr. benef. l. 4. c. 5. n. 1.

Questio 49. Iuspatr. hæreditarium ad quos hæredes, & qualiter transeat?

1. **R**espondeo ad primum: dum fundator sibi simpliciter reservavit juspatr. censetur id reservasse pro suis hæredibus: si reservavit illud simpliciter alteri, censetur reservatum pro hujus hæredibus, ita ut in hoc secundo casu non redeat juspatr. ad hæredes fundatoris. Lott. lib. 2. q. 11. n. 22.

2. Respondeo secundò: transit juspatr. sic reservatum simpliciter hæredibus ad quoscunque hæredes, sive hi sint ex testamento, sive ab intestato: sive sint consanguinei, sive extranei; quia transit cum hæreditate, juxta c. cum saculum. h. t. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Franc. Leon. in thes. fori Eccl. p. 2. c. 6. n. 25. Barb. ubi ante n. 3. Azor. Riccium &c. sive sint masculi, sive sint femina. Castrop. ibid. Garc. p. 5. c. 9. n. 142. Lott. n. 25. Azor. loc. cit. ita ut si femina succedat in majoratu, succedat etiam in jure patronatus majoratu annexo. Molin. to. 3. de just. d. 627. n. 13. & alter Molin. de primogenit. l. 3. c. 6. n. 41. Garc. n. 145. apud Castrop. loc. cit. quapropter, cum sequatur semper hæreditatem, transeatque cum illa, per ingressum hæredis quæritur monasterio. Lott. n. 26. citans Lamb. l. 1. p. 2. q. 2. art. 25. Et filius renuntians hæreditati illud non acquirit. Castrop. n. 3. Barb. ubi ante n. 4. Idem est de filia solâ dote contenta. Pirh. n. 44. Et si pater instituat filium in certa re, extraneum verò hæredem universalem scripsit, juspatr. non ad filium, sed ad illum extraneum transibit; quia transit cum universitate bonorum, quam hæreditas continet; & institutus in certa re habetur loco legatarii. Pirh. ibid. Azor. cit. c. 20. q. 9. Secus tamen esset, si institutus esset in certa re, quæ continet universitatem v. g. in villa, castro &c. cui juspatr. annexum; hoc enim cum illa re transit quoque ad institutum, Pirh. ibidem. citans Canif. inc. 1. h. t. n. 5.

3. Respondeo tertio: casu quo multi sint hæredes, omnibus competit æqualiter, licet sint inæqualiter, hoc est, in portione inæquali hæredes; cum jura incorporalia sint indivisibilia, possentque proinde æqualiter præsentare. Debetur item omnibus locus honorificentior, omnibus in egestate consti-

tutis alimentum, cum hac tamen differentia, ut alimenta & locus honorificus debeatur cuilibet in solidum, ac si cum alio in patronatu non communi- caret; præsentare autem non sic competit cuilibet, sed simul cum aliis; cum jus nominandi in omnibus patronis sit indivisibile. Castrop. ibid. ex Azor. loc. cit. q. 9. Pirh. n. 45. cæterum ut facilius provideretur Ecclesiis, & discordiæ evitentur, quæ facile oriri possunt, dum unus patronorum hunc, alius alium vult præsentare, permixtum est in clem. plures, h. t. ut patroni juspatr. dividant inter se ratione temporis, sive liberè (hoc est sine superioris auctoritate, ut Gl in c. clem. v. liberè) conveniant de rectore alternis vicibus se præsentando: ita ut unus præsentet primâ vice, quâ Ecclesia vacat, alter secundâ, tertius tertîâ vice &c. vel dividendo annos aut menses, vel ut dictam divisionem influant ratione locorum seu Ecclesiarum, dum juspatr. extendit se ad plures Ecclesias vel beneficia; & ita conveniant inter se, ut primus eorum in hac, alter in alia Ecclesiâ præsentet. Pirh. n. 46.

4. Respondeo quartò: in hoc jure præsentandi hæredes non succedunt in capita, sed in stirpes. clem. plures, h. t. Lott. loc. cit. n. 126. Pirh. n. 47. Castrop. & Azor. il. cit. Barbof. alleg. 72. n. 70. Tiraq. de jure primog. q. 36. n. 3. Gratian. discip. for. c. 521. Ita ut si fundator, v. g. relinquit 3. filios, Petrum, Joannem, & Jacobum, inter quos hæreditas dividatur; hi 3. filii simul habent jus præsentandi, non quilibet seorsim ab aliis, ita ut ex tribus eorum nominationibus seu suffragiis una confurgat valida nominatio seu præsentatio. Hi filii habent deum plures inæqualiter filios, Petrus unum, Joannes duos, Jacobus tres, hi tres filii Jacobi habent unum tantum suffragium, quod non excedat suffragium & nominationem factam à duobus filiis Joannis, vel ab uno filio Petri; quia hi filii omnes nominant, non ut suas, sed ut personas parentum repræsentant. Castrop. loc. cit.

6. Respondeo quintò: dum hæc ratione cum universitate bonorum successione nimirum hæreditatis transferatur juspatr. opus non est consensu Episcopi ad hanc translationem, Corrad. pr. benef. l. 4. c. 5. n. 1. citans Barb. de potest. Ep. alleg. 71. n. 2. Vivian. de jurepatr. l. 4. c. 1. n. 2. Mantica. decis. 140. n. 2.

6. Porro Castrop. loc. cit. num. 6. incidenter hanc movet quæstionem: quòd si Titius relinquit tres hæredes, unum eorum gravet (calu quo gravare potest) ut ex quota seu parte hæreditatis sibi relicta ædificet Ecclesiam, isque id faciat ex consensu Episcopi, num juspatr. in eo casu quæratæ soli ædificatori, an verò & ceteris hæredibus simul. Respondetque, sibi videri, quæri illud soli ædificatori; quòd is ex bonis sibi per hæreditatis divisionem jam propriis privativè, etsi sub isto gravamine ædificandi Ecclesiam, & non ipse Titius parens, ut censet, & propterea contrarium tuetur Covar. l. 2. var. resol. c. 18. in fine. Adeoque alii cohæredes illius cum eo in patronatu participare nequeunt. Aliud foret, si Titius ex suis bonis segregaret quantitatem sufficientem Ecclesie construendæ, & alicui suorum hæredum ædificationem committeret; tunc enim omnes Titii hæredes patronatum consequerentur; quia jam nomine Titii Ecclesia ædificatur, & ex illius bonis formaliter.

* * * *

* *

*

Qua-